СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XI. Ч. 22. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 28 січня 1932. VOL. XI. No. 22. Jersey City, N. J., Thursday, January 28, 1932. THREE CENTS.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТАРИСТ БУДЕ ГОВОРИТИ ПРО УКРАЇНУ

НЮ ЙОРК. — До Америки приїхав на відчитову туру Рені Смит, один з визначних анґлійських знавців міжнародніх відносин. Є він кермуючим секретарем анґлійської Національної Ради для Запобіження Війні, орґанізації, котра обєднує всі краєві мирові товариства в Анґлії. Він є автором книжки „Дженерал Дизармамент ор Вор?", що вийшла в 1927 році та здобула собі широке признання.

По скінченню шкіл Рені Смит займався викладами в Товаристві Робітничої Освіти при Шефілдськім університеті. Став він опісля одним з директорів Інтернаціональної Народньої Колеґії в Данії, а потім директором літніх шкіл Міжнародньої Федерації Робітничих Юній в Амстердамі. Він подорожував богато по Европі, спеціяльно по Німеччині, відтак по Африці та Азії, і має широке знання міжнародніх справ на основі власних обсервацій.

Він ставав кандидатом Партії Праці до виборів у 1924 р. та був вибраний послом з тої партії. Послував він до перепаду цеї партії в 1930 році. Коли Партія Праці прийшла до правління в 1929 році, Рені Смит став парляментарним секретарем міністерства заграничних справ, яке то становище є знаменитою практикою для пізнання міжнародніх умовин. Як представник анґлійських парляментаристів виїздив він на міжнародні конґреси парляментаристів; в цьому характері був на такому конґресі в 1925 році у Вашинґтоні.

Між ріжними міжнародніми справами він усе цікавився українською справою. Він приятелює особисто з послами Баром і Дейвисом, що їздили на розсліди Галичини після „пацифікації". Підчас відвідин п. Рудницької в Лондоні він був її перекладчиком на її конференціях з анґлійськими парляментаристами.

На своїх відчитах він говорить про ріжні справи Партії Праці, про анґлійський трейд-юнійний рух, про особисті досвіди з Африки, про загальне розоруження, положення в Німеччині, ролю Ліґи Націй, Індію й Манджурію. Між темами можливих відчитів є: Велика Британія, Ліґа Націй і будуччина України. Один такий відчит виголосить Смит перед Українцями в Филаделфії (дня 31 січня) і в Ню Йорку (дня 2 лютого). Він готов виголосити його в інших українських кольоніях, які з ним на час порозуміються.

БЕЙКЕР ЗА ВИБОРЧУ ПЛЯТФОРМУ БЕЗ ЛІҐИ НАЦІЙ.

НЮ ЙОРК. — Нютон Д. Бейкер, бувший секретар війни з часів Вилсона, проголосив заяву, в якій підчеркнув, що коли би він мав силу вирішити справу приналежности Злучених Держав до Ліґи Націй, то він цеї справи не форсував би. Він каже, що Америка може і повинна приступити до Ліґи, але аж тоді, коли загал буде щодо такої потреби освідомлений і заявиться добровільно за таке приступлення. А це потреває, на його думку, ще довгі літа. Тому Бейкер є проти цього, щоби демократична партія заявлялася у своїй виборчій плятформі за приступлення Злучених Держав до Ліґи. А републиканцям радить не заявлятися проти такого приступлення. Найкраще залишити наразі ту проблему на боці.

Кажуть, що отся заява промостить Бейкерови дорогу до демократичної номінації на президента. Бо коли Ал Смит не буде вибраний таким кандидатом, то всі його сторонники перехиляться на сторону Бейкера.

ВЕЛИКИЙ ДЕФІЦИТ СТАЛЕВОЇ КОРПОРАЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська біржа ждала від тижня з великою нетерпеливістю, що буде з чвертьрічною дивідендою Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен. Як відомо, добрий чи злий стан цеї корпорації надає тон цілій біржі.

Зі звіту корпорації виходить, що її бизнес не поправляється та що річний дефіцит виносить $49,-236,881. Директори заповіли, що як так далі піде то треба буде здержати виплату дивіденд. Тим разом ухвалено виплатити 50 центів за шер, цебто таку дивіденду, яку платили в 1914 році.

ОДНІ ЗА ІНФЛЯЦІЮ, ДРУГІ ПРОТИ НЕЇ.

ВАШИНҐТОН. — В Европі зрозуміли економічний плян Гувера в справі ліквідації депресії в такий спосіб, що він означає інфляцію. На це урядово відповідають, що інфляція значить пущення в рух більшої скількости паперових грошей, а на таке не заноситься, бо всі нові видатки, запропоновані урядом, будуть покриті позичками і бондами.

Сенатор Кепер є тої думки, що це зашкодило би видати більше грошей, бо тоді гріш став би дешевим, а піднеслись би ціни на товари і працю, було би більше „джабів" і лекше було би сплачувати довги та податки.

ЗА НЕГАЙНЕ ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ГЕЙВЕН. — Френк Леш з Шикаґо, член комісії Викершема, заявив, що прийшов до переконання, що прогибіція не може вдержатися та що більшість населення є проти неї і тому він є за її знесення.

Важне для Союзовців міста Бруклина, Н. Й.

В СУБОТУ, ДНЯ 30-го СІЧНЯ 1932 Р.,

в гали Українського Народного Дому, під ч. 101, улиця Ґренд в Брукліні, Н. Й.,

— відбудуться —

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ У. Н. СОЮЗА

в справі реформи обезпечення і злуки відділів.

реферувати будуть секр. І. КАШТАНЮК і ред. д-р Л. МИШУГА

ВСТУП ТІЛЬКИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УКР. НАР. СОЮЗА.

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОД. 8-мій ВЕЧЕРОМ

До співучасти закликає всіх членів і урядників

СТЕФАН ЗАБЛОЦЬКИЙ,
Головний Радний У. Н. Союза.

СМИТ ДАЛІ МОВЧИТЬ.

Прихильники номінації нюйорського ґовернора Рузвелта демократичним кандидатом на президента хочуть змусити бувшого ґовернора Ал. Смита, щоби він відкрив свої карти і заявив отверто, чи хоче кандидувати на президента. Вони кажуть, що коли би Смит заявився за кандидатуру Рузвелта, тоді вона перейшлаб одноголосно.

ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВІДЗНАЧИВ ПРОФЕСОРА І. ОГІЄНКА.

Чеський університет у Берні постановив надати українському вченому, професорови І. Огієнкови, степень доктора фільософії. Це має бути ознакою признання університетом великих заслуг проф. І. Огієнка перед наукою.

САМОГУБСТВО В БЮРІ СЛІДЧОГО СУДДІ.

До бюра слідчого судді при вул. Казимирівській 24 у Львові прийшла 26-літня Ольга Чернякова і просила, щоби її мужа, котрий перебуває в слідчій вязниці, випустили на волю. Коли її просьбу слідчий суддя відкинув, Чернякова витягнула з торбинки фляшечку з отруєю та випила її. В грізному стані відвезли Чернякову до лічниці.

ЖАХЛИВИЙ ВЧИНОК МАТЕРИ.

На Левандівці (передмістя Львова) 30-літня Францішка Острувка, жінка залізничого шлюсаря, дістала сильний нервовий розстрій і тоді вдушила двоє своїх дітей (5-літнього хлопчика та 7-літню дівчинку) опісля сама повісилася. Коли муж вернув з роботи і побачив цю жахливу картину, хотів у першій хвилині відобрати собі життя, але цьому перешкодили люди. Ця жахлива родинна трагедія викликала у Львові пригноблююче вражіння.

ЗОЛОТО НА ДНІ ЙОРДАНУ.

Було це підчас світової війни. Один турецький податковий екзекутор, втікаючи перед Англійцями, втопив у Йордані 115 тисяч турецьких фунтів у золоті. Тепер позволив йому палестинський уряд при помочи помп і водолазів відшукати те золото. Якщо тому Туркови вдасться золото відшукати, половину з нього мусітиме віддати палестинському урядови. Бо такий закон обовязує в Палестині.

КУРКА ПРИЧИНОЮ ВБИВСТВА.

В Тернавцях, пов. Перемишль, 60-літня Юстина Леньчук убила підчас сварки Анну Риґловську. Причиною сварки була звичайна курка, яку Леньчукова не хотіла віддати Риґловській. Епільоґ тієї траґікомічної події відбувся кілька днів тому у перемиськім суді. Судді ствердили, що Леньчукова таки винна і засудили її на один рік тяжкої тюрми.

ТРУПИ НА ДАНСІНҐУ.

На дансінґу в одному з ресторанів у Франкфурті над Меном дійшло до загальної стрілянини. Її причиною був спір за танцюристку. Три молоді люди тяжко ранили кельнера, а коли він упав на долівку, добили його ударами черевиків. Підчас стрілянини згинув дуже багатий франкфуртський купець, а 3 особи були тяжко ранені. Вбийники почали втікати, коли почули, що надходить поліція. Дійшло знову до стрілянини між ними і поліцією, внаслідок чого були ранені на вулиці 2 прохожі. Вбийники таки втікли.

ЯКІ ЖІНКИ ТРЕБА ПРИЙМАТИ ДО ЖІНОЧОЇ ПОЛІЦІЇ.

В звязку з реорґанізацією египетської жіночої поліції одна египетська ґазета розписала анкету на тему, які жінки треба приймати до жіночої поліції. Були ріжні відповіди! Більшість читачів заявилася за те, щоб до поліційної служби приймали якнайпоганіші жінки, мотивуючи свій погляд тим, що лише таких жінок-поліціянтів буде населення поважати і слухати. Інші, приклонники красунь, арґументували свою думку моментами... патріотизму. Поліція — писали вони — як символ порядку в державі мусить виглядати гарно, щоби тим способом вщіплювати серед населення любов до тогож порядку. Врешті антифеміністи взагалі не радили приймати жінок до поліційної служби. Чия думка переможе — почуємо внедовзі.

„ГАРНІ" АКАДЕМИКИ.

Тому кілька тижнів якийсь львівський панич звабив із двірця 20-літню жінку під претекстом, що дасть їй службу. Тут її знасилував, замкнув і вязнив довший час. Приводив кілька тижнів своїх товаришів, мабуть академиків. Вони надуживали тут нещасної жінки, а за це платили „господареви". У звязку з тією справою поліція придержала кількох людей, яких назвища держить у тайні.

ЗАЛИЦЯННЯ НА ДВА ФРОНТИ.

Польська дипльоматія може похвалитися неабияким „хистом". Ось недавно Варшава витала торжественно керманича югославянської закордонної політики, міністра Марінковіча, а офіціяльний комунікат польського міністерства заговорив про тісне обєднання і співпрацю двох славянських народів.

Та ще не пролунали були відгуки цеї гостини Марінковіча у Варшаві, а вже польські леґіоністи і кілька польських послів вибралися до Риму, щоби там в імени марш. Пілсудського голові італійського уряду, Мусоліні, передати високе військове відзначення. В своїй поїздці до Риму польські паломники задержалися насамперед у Трієсті, де повитав їх посадник міста, сенатор Пітако, представники фашистів, військових і цивільних урядів. А щоби похвалитися, як далеко поступила „італізація" Трієсту і його округи замешкалої Словінцями, Італійці повезли туди своїх гостей. А повернувши до Трієстру, улаштували для гостей величавий бенкет, на якому витали польських леґіонерів найзавзятіші вороги Словінців, як секретар фашистівської партії в Трієсті — Перусіно, пос. Косельші. (Цей останній поставив був у парляменті внесок, щоб усунути всіх священиків-Словінців, а на їх місця дати Італійців). І треба признати, що польські гості були зворушені влаштованим для них приняттям, а провідник паломництва, посадник Кракова Пражмовський, заявив отверто, що „польські леґіоністи є тому так зворушені, бо перше привитання зготовлено їм якраз в освободженім Трієсті"...

Ця гостина польських леґіоністів знайшла живий відгомін на сторінках югославянської преси. Словінський часопис, що виходить у Любляні, „Словенец", пише, що гостина польських леґіоністів у Трієсті мала характер політичної демонстрації. Ця гостина, якій товаришили „польські тости в честь гнобителів словінського народу", залишила серед Словінців дуже прикре вражіння, тимбільше, що сталося це безпосередньо після гостини мін. Марінковіча у Варшаві.

ЕГИПЕТ ПРОГРАВ ПРОЦЕС.

У Відні відбувся міжнародній мировий суд у справі спору між Египтом і Американцем Таліном. Египет програв і мусить заплатити Талінови один міліон долярів. Виплатити має цю суму в 60 річних ратах.

РОБІТНИЧІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПОЛЬЩІ ШИРЯТЬСЯ ДАЛІ

ПОЛІЦІЯ ЗНОВУ СТРІЛЯЛА В СТРАЙКАРІВ. УБИТО ЧОТИРОХ, А БАГАТО ПОРАНЕНО.

ВАРШАВА (Польща). — Робітничий страйковий рух поширюється далі та все захоплює нові райони. З Горішнього Шлеську страйковий рух перекинувся до Лодзі та інших міст. У Лодзі застрайкували 34,000 ткачів, а також майже всі робітники при трамваях.

В багатьох індустріяльних містах знову прийшло до кривавої сутички між робітництвом та поліцією. Поліція стріляла в страйкарів, щоб припинити їх масові демонстрації. Лише за один останній день зареєстровано чотирох убитих робітників і 60 поранених тяжко.

Робітничі заворушення поширюються далі. Влада каже, що виною всіх страйків і заворушень є комуністи, а не те страшне економічне становище робітництва в Польщі, яке тепер там панує. Страйки направлені головно проти зривання й без того нужденної платні робітництву.

НОВА ПОЛЬСЬКО-МОСКОВСЬКА УГОДА.

Забили ще один цвях на кордоні розшматованих українських земель.

МОСКВА (СССР). — Місцева преса оголосила, що між Польщею та Росією підписано новий договір про ненападання одної держави на другу та про ґарантію недоторканости земель обох держав. Звертають увагу на те, що в договорі нічого не сказано про ґарантію недоторканости західніх кордонів Польщі. Очевидно, цю справу має полагодити сама Польща з Німеччиною.

Комісар справ заграничних, Літвінов, дав ґазетам заяву, що він уважає великим здобутком отсю нову польсько-російську умову, яка є доказом миролюбної політики Росії. Він сподівається, що тепер лекше буде Росії зробити подібний договір з Францією, а потім і з Румунією.

ПОЛЬЩА ТІШИТЬСЯ НОВИМ ПОРОЗУМІННЯМ З МОСКВОЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Вся польська преса з великим задоволенням витає підписання з Москвою ґарантійного договору. Тепер Польща робиться цілком певною своїх східніх кордонів і вважає, що це значно полекшить її становище на східніх „кресах".

Ґазети висловлюють побажання, щоб якнайскорше прийшло до такогож порозуміння і між Румунією та Москвою, щоб нарешті мати повний спокій на Сході Европи.

ЯПОНІЯ ВГАМОВУЄТЬСЯ В ШАНҐГАЮ.

ТОКІО (Японія). — З урядових кол стало відомо, що Японія не буде бльокувати шанґгайського порту, а обмежиться лише тим, що триматиме там значні сили своєї фльоти та військ. Це рішення запало тому, що посадник міста згодився припинити протияпонську аґітацію в місті, а присутність японських воєнних сил у Шанґгаю вже фактично зменшила цю аґітацію.

Тут кажуть, що ґенералісімус Кай Шек, який недавно уступив з головства в китайському уряді та републиці, рішив знову вернутися до власти й викинути з уряду кантонську ґрупу опозиціонерів, на яких вимогу він був сам уступив.

ДАЛІ МАСОВО АРЕШТУЮТЬ ІНДІЙЦІВ.

БОМБЕЙ (Індія). — За один лише день, 26 січня, поліція арештувала в ріжних містах Індії, а суд післав до вязниці на ріжні терміни, 650 індійських націоналістів. У той день по всій Індії індійські націоналісти святкували третю річницю проголошення Ґандієм пасивної боротьби за незалежність Індії.

В багатьох містах відбулися великі протибритійські демонстрації, уряджені індійськими націоналістами. Демонстранти в кількох випадках здемолювали крамниці, в яких продавано крам анґлійського виробу.

ЛІҐА НАЦІЙ ЗАНЯТА ШАНҐГАЙСЬКОЮ СПРАВОЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На домагання китайської делеґації Ліґа Націй тепер обговорює шанґгайську справу. Китайці просять Раду Ліґи Націй, щоб вона своїм авторитетом припинила японську аґресивність у Шанґгаю.

ЄЗУЇТИ ЗАБИРАЮТЬСЯ З ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — Після розвязання урядом чину Єзуїтів і конфіскації їх многоміліонового майна, Єзуїти рішили виїхати до інших держав. Значна частина Єзуїтів перенесеться до Бельґії, хоч вони самі по народженню Еспанці. Багато їде до Японії, де Єзуїти вже від давніх часів провадять місійну працю.

У Францію Єзуїти не мають великої охоти їхати. Місцями населення ще продовжує протиєзуїтські демонстрації, обкидаючи камінням членів чина, а в багатьох випадках підпалюючи езуїтські монастирі та церкви.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАЛА НАДІЯ НА РОЗЗБРОЄННЯ.

Те, що наразі розбилася економічна конференція, яка мала відбутися в Льозанні, є неначе зимною водою, вилятою на голови тих, що вибираються тепер в дорогу до Женеви на міжнародню конференцію в справі світового роззброєння.

Економічна нужда є одною з головних причин до скликання цеї конференції. Бо коли держави ще й тепер видають річно $4,000,000,000 на зброєння, то кождому зрозуміле, що треба принайміні припинити дальші зброєння; в противному випадку видатки на зброєння зростатимуть далі, бо далі держави будуть одна другу в зброєнню переганяти.

І нема держави, яка не хотіла би зменшення видатків та зрівноваження своїх буджетів. Всі люди бажали би собі цього. А мимо того є дуже малі вигляди на те, щоби ця конференція була успішна. Це тому, що поза економічною скрутою є ще богато таких неполагоджених справ, які для народів чи держав стоять вище економічної нужди.

Між тими справами стоїть на першім місці наша справа і наше поневолення. Бо годі вірити в якісь мирові договори чи роззброєння, поки український нарід не буде звільнений з окупацій і не стане державним та вільним. Але державні мужі, що радитимуть у Женеві, хоч будуть про це знати, то українського питання дуже можливо навіть не видвигнуть. Але його поминути не зможуть, бо мусять рахуватися от хочби з істнуванням совітів і з їхньою загрозою. А тимсамим мусять брати під увагу загарбані Польщею і Румунією українські землі.

Конференція та не зможе також оминути назріваючого конфлікту між Італією і Францією. І його треба буде якось вирівнати. А це виглядає тепер на безнадійну справу. Колиж би і це вирівналося, то заходить питання, як полагодити домагання Німців, які змагають у першу чергу до знесення Данціґського коридора, а далі до знесення тих обмежень, які наложено на Німеччину Версайським договором, щоби знесилити її економічно й військово.

Все те важні справи. І тому не диво, що розраховують, що конференція радитиме принаймні один рік, якщо з неї мають вийти якісь малі результати. І коли вона не розібється, то й це вже уважатимуть за великий моральний успіх. Бо наразі виглядає так, що з неї взагалі нічого не вийде.

РАБСТВО, БОЖЕВІЛЛЯ І ЗЛОЧИН.

Недорозвиненість людини, чи якоїсь групи пізнати між іншим по тому, що вона до кожного ставить претенсії, кожному накладає якісь обовязки, кожного поликує до відповідальности, а саму себе почуває звільненою від відповідальности за своє божевілля, неробство, злобу, чи злочинну кириню. Але є друга порода людської раси, яка в імя чужих інтересів і чужих ідей буде намагатися оплюгавити всякі святощі, опоганювати їх та обдерти з усякого блеску, щоби тільки зрівняти ті святощі з поземом раба — хама, або чогось подібного безобразного та ще й біситься, коли це не вдається.

По лінії цеї засади йдуть наші доморослі большевики, цей найбільше сліпий та непослідовний елемент. Воюють проти всяких дотеперішних наук, тез і символів, а зневірені у внутрішну силу свого народу — йдуть ці **модерні москвофіли** за інтернаціональною звіздою, примикаючи свої ніби бистрі очі на те, що ця звізда веде їх до тієї мети, яку вони так завзято поборюють: себто до скріплення націоналізму, але вже не свого, а **чужого — московського.** Нібито борються за волю, а не признають ніякої особистої індивідуальности; поборюють дійсний і здогадний фашизм, підшиваються під українство, вдають його оборонців, а при цьому бажають, свідомо чи по дурному, поставити всіх на службу тій ідеї, яка має скриту мету: витворити силу московського новітного деспотизму, **фашизму московської шумовини.** Противобольшевицькі процеси в Польщі виказують, що верхівку Ком. Партії Зах. України становлять Поляки, Жиди і Москалі. А Українці? Вони не істнують.

Вже нераз в історії ділили Москалі й Поляки між себе українські землі. Подбавши й тепер про цей поділ, піддержують його як урядові так і горожанські комуністичні круги. Вистане пригадати Ригу й теперішні заходи для вдержання Збруча границею. Тому кожний, що не сліпий і не дурний, має право запитати: відки ви, Сталінових посіпак товариші, приходите піклуватися українськими землями під Польщею, коли ваші хлібодавці бояться тих земель як огню, тому дарували й дарують їх Полякам! Що ви блахманите очі темним робітникам, немовби то ви домагалися української школи в Польщі, коли поборюєте ту українську школу, яку створив собі сам нарід через своє товариство „Рідну Школу"? На чий приказ ви це робите? Ми скажемо це не тільки вам, але всім, що не засліплені: **на приказ Поляків,** які крутяться коло інтернаціоналу, **але піддержують національну польську політику.**

Ось що пише „Трибуна Комуністична", орган комуністичної партії Польщі, яка уважається за найсильнішу секцію III. інтернаціоналу (орган виходить у Москві):

1) **Східна Галичина це польська земля,** а її населення це Поляки, яких частина в наслідок іншого віроісповідання і впливу чужої східної культури почала говорити трохи відмінним нарічям т. зв. „русінським діялектом".

2) Правобережна Україна, що залишилася багато століть під Польщею, теж пересякла польською культурою, так переняласа польською ідеольогією, що витворювати штучно неістнуючу, т. зв. українську національну культуру, було би рівнозначне із затратою сил і культурних цінностей.

3) Щодо Лівобережної України — то там російська вікова культура лишила незатерті сліди і руйнування її задля сумної вартости т. зв. української культури з погляду загально людського поступу — шкідливо.

Чи хочби тільки супроти повищих засад польських комуністів, які чейже не можуть написати нічого самостійно без одобрення Комуністичної Партії, треба ще ясніше толкувати, чому наші комуністи мусять поборювати загалом усі українські національні інституції, які ширять свідомість окремішности й самостійности нашої нації та окремішність і своєрідність нашої питомої культури?!

Супроти того не будемо ані дивуватися, ані сумніватися в правдивість слів тих польських послів, які їздили до Советів і написали про покійного Дзержинського, що то як начальник ЧЕКИ спричинив розстріл стільки українських націоналістів, або лише запідозрених у націоналізмі; а писали вони по поворотї до Польщі, що Дзержинський „це правда — комуніст, одначе при цьому свідомий Поляк і, де може, там помагає польській справі!" Тому й не подивуємося, коли в ч. 7. місячника „Польска Всходня", що є органом товариства „Оброни Зем Всходніх", пише Теодор Пасек Блотніцький у статті "С. О. С." (міжнародний корабельний оклик „ратунку"), що **Русини, які бажають правити на своїх землях, „гірші від комуністів". Тому: „С. О. С."**

Супроти такої провідної комуністичної лінії вийшла інструкція „поширеного пленуму Ц. К. КПЗУ з червня 1931.", яка поручає нищити „Рідну Школу" всіма засобами, а найважніше — **творити ячейки в нутрі філій „Рідної Школи" за оплюючи уряд членів Старшини (виділу).** Але як захопити уряд у руки таким, що ніколи нічого для „Рідної Школи" не зробили? Хто вибере їх на урядників, коли вони дотепер нічим не виказали дбайливости для цеї інституції? Видно, що „Рідна Школа" таки на добре підриває ґрунт серед молодої ґенерації, коли стільки їди виявляють новомодні москвофіли до „Рідної Школи". Видно, що ідея українського націоналізму, кріпко защеплена в серцях української молоді, робить ту молодь зовсім невразливою на крикливі а пусті й трійливі гасла комуністичних орґанізаторів.

Уживаючи клича, який давно видвигнула й боронить „Рідна Школа", інтернаціоналісти раді би під покришкою нібито боротьби за українську школу, творену з державних податків, підірвати українську **національну школу,** створену важкими зусиллями цілого народу. Всупереч загально відомій дійсности, що „Рідна Школа" **створила й удержує 176 шкіл усякого роду при цілих сотках шкіл, закритих урядом,** вони не вагаються компромітувати себе до тої міри, що в своїй недавно виданій і по Америці розкиданій летючці говорять, будьтоби „Рідна Школа" відкрила заледви 4 сільські школи! Коли найсвідоміша, орґанізована „Рідною Школою" частина українського народу стільки вже натерпілася через боротьбу за **національну школу;** коли стільки моральних і фізичних трудів та матеріяльних жертв у цій боротьбі поносить, — тоді появляються нові месії, які хіба спали до тої пори, коли не бачили, що навкруг них діється і підносять буцімто „новий" клич: борімся за українську школу... Чому ні, боріться; але **коли ваші кличі щирі, то чому поборюєте істнуючі українські школи,** на місце яких нема що поставити! А де післати бодай частину українських дітей до тої пори, доки вам Поляки не дадуть українських шкіл за податкові гроші? До польських? То це вже буде ліпше?! Ви добре знаєте, що державна школа — буде **державною по своїй суті,** але ви є проти приватних шкіл товариства „Рідна Школа", **бо вони національні!** От і все.

Український нарід хоче такої школи, яка узглядлювала би не тільки українську мову, але яка попри національні й соціяльні **змагання народу плекала би й розвивалаб рідну національну культуру.** Тимчасом у названій уже інструкції ЦК. КПЗУ з червня 1931. читаємо такий уступ:

„Нашою позицією є: боротьба проти всякого національного гніту (ми нікого не гнетемо — авт.). **Боротьба за всякий національний розвиток, за національну культуру — безумовно ні!** У національній культурі ми за підтримку її демократичних і соціялістичних елементів, за рішучу боротьбу проти націоналістичної реакції (української тільки? — авт.)" і т. д.

Чи ще й тепер кому неясно?

Але чи домагання української школи виключно з державних податків має безумовне оправдання? Коли застановимося над справою докладніше, то побачимо, що **рішучо — ні.** Такого клича не ставить ніякий культурний нарід для **себе** (хіба для других). Польща розвязала чимало приватних шкіл „Рідної Школи", мотивуючи свій учинок тим, що „істнуюча в місцевости **державна** школа вповні заспокоює потреби місцевого населення". Навіть були випадки, що Польща створила свою державну школу там, де „Рідна Школа" основувала свою приватну (Микуличин, Космач), дала навіть українську викладну мову, але населення, це бідне гуцульське населення, таки не хотіло тої школи. Чому? Це добре вияснили селяни з села Біле в Чортківщині. Селяни не далися звести намовам державного інспектора, який дораджував їм, щоби скасували приватну школу „Рідної Школи". Колиж він спитав їх про причину такої неохоти до державної школи, то селяни відповіли просто з моста, по щирости: „Тому. бо сука не виховує котенят". От і частина розвязки, на що треба приватних шкіл.

Тому є повно найріжнородніших приватних шкіл у культурній Америці (до большевицьких включно); тому приватні школи у високо культурній Анґлії стоять вище й краще від державних; тому приватні школи творять такі культурні народи як Німці, Французи, Чехи, Словінці. Навіть Поляки мають велике число своїх приватних шкіл не тільки по всіх краях, де живуть Поляки, але й у самій Польщі мають 933 таких шкіл, хоч здавалось би, що їх держава заспокоює всі національні потреби. А щож тоді говорити про нас! Зрештою — є ще й інші причини, чому кожний культурний нарід творить своє приватне шкільництво. Але метою цеї статті не є вчити наших доморослих большевиків суспільної педагоґії. Хіба дамо їм загальну науку: коли чогось не розумієте, то вперед навчіться, а тоді вже будете могти про це говорити.

Щоби лекше отуманити тих, що не здобули освіти, пускає безіменний ЦК Союз УРО в Злучених Державах другу неправду, будьтоби „Рідна Школа" вживала всі гроші на ґімназії та вчительські семинарії, „в яких виховуються синки попів, куркулів і докторів на бюрократів", і т. д. а „для селян шкіл не відкриває". Якийсь мудрагель з Дітройту вирахував в дітройтській „Порі", що „Рідна Школа" видає 208,202 зол. 73 сот. на ґімназії. А для когож призначені ті 166 шкіл, ті 10 ґімназій і ті 4 вчительські семинарії, як не для селянських дітей по селах, а для робітничих по містах? „Р. Школа" має на вихованні біля 15,000 дітвори. А деж наші інтеліґенти чи куркулі мають стільки дітей до школи! Адже серед широких кругів молодого духовенства є безженість, отже — молоді священики дітей не мають; старші духовники вже не мають дітей у шкільному віці. Наскільки нам відомо, то в школах „Рідної Школи" нема більше дітей докторів, як одно, або двоє, але наскільки були би, то це їх обовязок. Українські старші державні урядники також уже вийшли з того віку, щоби мали діти до школи (очевидно — можуть бути рідкі виїмки), а нових інтеліґентів не приймають до державних урядів, тому вони служать в українських інституціях. Та чи ці молоді інтеліґенти „буржуї", чи „куркулі" за 75—150 зол. місячної платні, себто за 8—15 долярів на місяць? От, не смішіться. Але коли хочете знати, то в школах „Рідної Школи" є 86% дітей селянсько-робітничих, а 14% всякої іншої верстви. Отже кому служить „Рідна Школа"?

Тому „Дітройтському" пригадаємо, що вже наша ґазета давно подавала, що „Рідна школа" видає на свої 10 ґімназій не 208,202 зол. 73 сот., але 808.802 зол. 73 сот. Але ці ґімназії самі оплачують на себе 745,887 зол., так, що „Рідна Школа" доплачує до них усього 62,905 зол. 73 сот (на цей рік очевидно). Цього дітройтського „знатока" варто би поспитати, скільки **він** там вложив на ті ґімназії, що так ними інтересується. А коли там нічого не дав, то чого хоче? Це не **державна** школа, до якої має право кожний горожанин. Тут рішають горожани, себто **члени товариства,** а членом став той, хто собі того бажав. Хто хоче реформувати „Рідну Школу", нехай викажеться, **яке моральне право має він до того особисто.** „Рідна Школа" буде такою, якою хоче її мати свідоме, в ній організоване громадянство. Хто на такий стан не годиться, того ніхто не може всилувати — піддержувати „Рідну Школу".

Яким правом каже мудрагель з Дітройту, що „Рідна Школа" виховує у своїх ґімназіях „наймитів для наїздників і гнобителів". Де на це хочби найдрібніші докази? Як можна щось подібного говорити тоді, коли польська преса не має слів для поборювання „Рідної Школи", коли ті самі ґімназії розвязує влада, бо „це гнізда протидержавної роботи", коли полишеним ґімназіям відбирає влада права державних шкіл. От що пише „Іл. Курер Цодзєнни" з 3. жовтня 1931: „Чим властиво є „Рідна Школа" — питається він та відповідає заразже: „Знаною є чейже дотеперішна діяльність „Рідної Школи", а **акти** шкільної кураторії у Львові вистарчають до скреслення виховної праці тої освітної організації. Кожну польську, а навіть утраквістичну школу поборює „Рідна Школа". Кураторії у Львові знані також видавництва „Рідної Школи", в яких викреслені такі поняття, як — „польська держава, державне виховання", або „спільна праця Поляків і Русинів".

Хто відважується говорити про „виховання трутнів і паразитів" „Рідною Школою", цей або божевільний, а тимсамим не має права забирати голосу в прилюдних справах, або дає доказ, що він позбавлений підставних моральних засад; він національний злочинець!

Лютить большевиків, що іміграція не слухає їх і в більшій мірі, як дотепер, піддержує „Рідну Школу" з нагоди її 50-ліття. Дарма. Сьогодні вже й на галицькому селі не можна людей дурити. Як діти — потішають себе большевики одним, що „Рідна Школа" паде. Даремна ваша надія. Вона не то, що не паде, але скріплюється і поширюється. А коли звертається до американсько-української іміграції, то тому, бо й **іміграція українська, і її обходить, хто візьме керму в руки по теперішному поколінні.**

Ви можете проповідувати своїй групі, що вам подобається. Але яке моральне право ви маєте пхати свої нечисті руки до „Рідної Школи", коли ви її не піддержували! Що ви там поклали, а тимсамим — що вона може вас обходити?

Руки геть! Ми знаємо ваші ходи!

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(3)

— Собаки вже від хвилі витягають шиї і нюхтять. Очерет в однім місци сильніше кивається, як решта. Ануж, може там є щось? Підійдім з двох боків. Я піду наліво, ти йди направо. Стріляй лиш тоді, коли будеш певний успіху, щоби не потрібно гуком рушниць не полошити іншого звіра.

Оба товариші розійшлися і обережно ступали по обох боках невеликого очеретища, що тяглося від заходу ід сходови, до самої річки. Обі собаки йшли за Явченком. Роззиралися і нюхтили на всі сторони. Молодший хотів пуститися вперед, та Явченко вдарив його рукою. Він присів і вже не вихапувався. Оба мисливі вже обійшли мале очеретище і на його кінци зийшлися, коли Явченко раптом вхопив рамя Зазуляка і очима показав на кілька молодих дубчаків.

— Собаки, тихо! — шепнув, нахилившися до собак.

Притуливши рот до самого вуха Зазуляка, шепнув ледви чутно:

— Там медвідь!

— Я нічого не бачу, — Зазуляк відповів таксамо тихим шепотом.

— Не бачиш, як кінці сего дубчака дріжать? Коби був хочби слабосенький вітрець! То хіба лиш великий медведисько чіхається і трясе деревом... О! Тепер потряс сильніше.

— Його не легко буде підійти, —замітив Зазуляк. — Листя дуже сухе і голосно шелестить.

— Мусимо пробувати. Одинокий хибний крок і сполошимо його.

З рушницями готовими до стрілу, очи впяливши в землю, щоби не наздоптати яку галузку або сухе листя, ступали поволи на вспятках. Собаки таксамо обережно ступали за ними. Підходили щораз ближче до кущів, в котрих вітки дубчака далі однаково дріжали. Се був знак, що звір, який би він не був, ще там є і ніякої небезпеки не вітрить. Коли мисливі вже були певні свого, Зазуляк наздоптав суху галузку. Мисливі станули, як в землю вкопані стовбурі. І собаки стояли тихо. Вони знали, що той тріск годен звіра сполошити. Звір мабуть також почув галузку, бо вітки дубчака перестали дріжати. Нараз дубчак затрясся сильніше і мисливі почули тяжкий і скорий хід, що від них віддалявся. По хвили все затихло.

— Медвідь пішов до чорта! — Явченко сказав. — Може бодай побачимо, куди пішов.

Оба скоро побігли на горбочок, на котрім в гущі під дубчаком перед хвилею був медвідь. Ледви станули на горбку, Явченко показав рукою в сторону сходу. Медвідь біг поволи, бо своїх ворогів ще не занюхав. Йому лиш не подобалося те, що галузка трісла. Мабуть вступився лиш тому, щоби від якої можливої „напасти не пропасти".

— Ану, чи стане? — Явченко сказав і вклавши в уста пальці, свиснув.

Собаки схопилися і хотіли рушити за тропою медведя, котру пильно обнюхували. Та коли мисливий крикнув „не руш!" собаки взяли хвости під себе і полягали.

Коли медвідь почув свист зупинився, підвівся на задних ногах і глянус поза себе. Мисливих не побачив, бо вони стояли, заслонені кущами. Медвідь впав назад на передні ноги і по хвили щез в гущі.

— З моєї вини медвідь пропав нам, — сказав Зазуляк. — Шкода, що ми рано кинули собакам ту тверду оленину!

— Тільки не тратити надії! — відповів товариш. — Попадемо на іншого. Може й сего ще дістанемо, бо я гадаю, що він іде просто на наших товаришів.

Тепер оба ішли далі ще обережніше, щоби не полошити другої штуки, як би попали на неї. Час до часу зупинялися на яку мінуту і на довше. Роззиралися і наслухували. Раптом Зазуляк підвів рушницю, і моргнув на товариша, щоби вступився на бік. Явченко побачив, яких вісімдесять кроків перед ними пять оленів. Вони преспокійно паслися, бо не знали, що небезпечний ворог так близько. Зазуляк вже звернув на них рушницю, коли Явченко вхопив його за рамя і шепнув:

— Товариші не будуть тобі вдячні, як ти для пустого оленя виженеш відси медведів... Чуєш, як там в очереті шелестить? Як то не медвідь, то медведів хіба вже нема на цілім Запорожу... Лиши сих оленів! Дивися під ноги і не ступай по галузях, як то було перед хвилею.

Тепер вони з потроєною обережністю посувалися вперед. Шелест ставав щораз голосніший. Від них не далі як пятьдесять кроків щось було в очереті, змішанім в корчами. По дорозі туди був горбок. Вони вийшли на нього і там, де шелестіло, побачили, що сюди й туди лазять якісь сотворіння.

— Відки тут взялися ягнята? — Зазуляк спитав шепотом.

— То два медведики, — Явченко відповів шепотом і поклав налець на устах. — А там далі стара медведиця.

— На право від медведиці повзе до неї Павло, — додав Зазуляк.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СУПІРІОР, ВІС.

Українці у Вісконсіні.

Зпоміж усіх іміґрантів, прибувших до Злучених Держав за останніх 50 літ, наші Українці мабуть найбільше розселені по цілім краю. З урядових записок в американських морських пристинях (портах) видно, що наші люди виїздили до кождого стейту, окрім Ню Мексико й Арізони. Але перед самою війною і туди дібралися.

Хоч мої досліди про Українців у Вісконсіні ще не повні, то всеж я бажаю поділитися з шановними читачами „Свободи" відомостями, які маю; а як хто знає більше, або ліпше, то нехай напише до часописів.

Вісконсін є знаний перше всього як великий рільничий стейт. І це правда. Господарства тут добрі й великі; земля у полудневій части чорна й урожайна, як у нас на Україні. Північна часть стейту має гіршу шутрову землю й рідше заселена. Великі простори землі залишаються зрубом, себто де ліси вирубані сорок літ тому, але ніхто не засаджував землі новими деревцями, а оставляли її пусткою. Таку землю можна було, та ще й тепер можна набути за дешеву ціну; однак треба богато наробитися на такій землі, поки добрі наслідки прийдуть.

Українці — фармери.

Українські фармерські оселі знаходяться у середній части стейту. В околиці Сюрінґ, Оконто повіту є чотири наші фармерські родини. Заїхали вони туди в 1914 р. Всі вони мають свої власні господарства й добре маються, бо земля є урожайна. Не маючи своєї церкви, ходять до ірляндської (айришської), а дітей посилають до найблищої американської школи.

Друга наша, богато більша фармерська колонія, є в околици Клейтон, яких 100 миль на південь від міста Супірйор. Там є більше число наших людей, понад 20 родин. Вони мають свою українську православну церкву. Колись надіюся відвідати цю місцевість і описати точно.

Третя, й мабуть найбільша українська фармерська кольонія у цім стейті є в околиці села Торп, на схід від міста О'Клер, майже в середині стейту. При цій колонії наші люди добре зорґанізовані. Мають тут українську православну церкву, Народній Дім і відділ 376 У. Н. Союза. Вони числять понад 30 родин. Декотрі з тутешніх людей добре заможні.

Коло Стівенс Пойнт є наші фармери, але вони в більшости помішані з Ляхами. Поодиноких українських фермерів здибаємо в кождій частині стейту. Дуже можливо, що є й інші, більші села, де наші мають свої фарми, але я ще їх не знайшов.

Українці в містах.

Першенство числом і орґанізацією займає Мілвокі. Скільки там наших людей є, лише „сам Бог знає", тому, що вони так розсипані, і в більшости такі темні, що знайдете їх у ворожім таборі. Декотрі наші свідомі одиниці числять, що наших є в Мілвокі від 2,000 до 2,500. Але це доказати годі. Однак треба признати, що на всякий випадок число їх велике.

Мілвокі є одно з найбільше поступових міст Злучених Держав. Помимо того богато наших не перенялися ще культурою цього міста. Причини до того ріжні. Перше всього, брак добрих проводирів у минувшині. Друге недбалість самих людей. Одні нарікають на других і все знаходиться в застою. Проводирі скаржилися усе, що люди за ними не йшли, а люди знову, що їх ніхто не вів добре. Треба признати й правду й вину по обох сторонах. Висліди з цього такі, що громада в дечім осталась позаду інших міст. Дуже мало читаємо у часописах про їх відчити, представлення, діточу школу, вечірну школу для старших і т. д. Там є дві церкви, при котрих наші громадяться в малім числі; одна для Наддніпрянців, котра й до нині політично числиться до Росії, а друга для Наддністрянців й усіх інших Українців. Парохом цієї церкви є о. Лямпарт.

Є надія на світлу будучність у Мілвокі. При енерґійній і невсипущій праці таких проводирів, як пп. Барсук, о. Лямпарт, Мельник і інші, громада робить поступ. Доказ народнього духу був виявлений підчас деяких подій, як напр. побуту й праці п. В. Авраменка в Шикаґо, де Українці з Мілвокі взяли живу участь.

Орґанізаційне життя включає дві церкви, обі православні — одна українська православна, а друга під російським епископатом. Коло кождої з них громадиться коло 50 родин. Є там і інші орґанізації, як „Тов. ім. Івана Франка" коло 50 членів, відділ 103 У. Н. Союза; Тов. „Вільна Україна", відділ 118 „Народної Помочі, що числить 36 членів; „Тов. ім. Шевченка", У. Р. Союза, має лише 15 членів; комуністична партія має коло 20 членів. Отже з великого числа наших людей у Мілвокі лише малий відсоток належить до орґанізаций і жиє народним життям. Є там велике поле для жвавого енерґійного проводаря, для такого, котрий не був би легко знеохочений, а усував би всі колоди і збирав би наших людей до своєї української кошари. Теперішні проводирі роблять, наскільки можуть а як дістали би більше нових сил, то зросли би більше.

По Мілвокі слідують Расін, Вест Еліс, Кеноша й Шебойґен. У кождім з тих міст жиє більше число наших. Є й інші міста у Вісконсін, де наші поселились, однак про них нічого ніколи не чути і я їх ще не відшукав. Можу сказати, що майже у кождім більшім місті цього стейту можна подибати нашого чоловіка.

Расін — хоч число наших людей там велике (300—400), мають лиш одну орґанізацію — „Тов ім. Михайла Грушевського", котре має малу горстку членів. Нема там ані церкви нашої, ані школи. Все народне життя приспане. Значне число наших людей можна знайти у ворожих косцьолах і і комуністичних товариствах. Є ще й такі, що замісць вживання щітки до зубів миють зуби оковитою, та таких є багато між нашими всюди.

Кеноша, автомобілеве місто, має наших людей велике число, котрі мимоволі знаходяться при чужих орґанізаціях, російських і ляцьких. Коли дослідувач здибався з декотрими родинами, то вони плакали, що у людей є бажання, але їх нема кому зорґанізувати. Вони ще чекають на поміч з інших міст.

У Вест Еліс є 15 наших родин. Майже всі працюють по фабриках. Усі вони мають свої власні доми, є американськими горожанами і належать до орґанізацій у Мілвокі.

Коло 15 українських родин, що замешкали у Шебойґен, жиють одиницями й не мають ніякої орґанізації. Дві родини відсвіжують своє народне і духове життя своїми відвідинами у Мілвокі.

Наші люди, що мешкають по містах, в більшости роблять по фабриках, часто при тяжких роботах. Декотрі мають малий бизнес, як ґросерні, бучерні, цинки т. зв. „Софт дрінкс парлорс" і склепи з цукорками.

Культурні здобутки незамітні, крім того, що декотрі навчилися читати по свому й дещо по анґлійськи. Декотрі так говорять, що ані Американець, ані Українець не зможе їх зрозуміти — так американізуються! У декотрих містах, як Вест Еліс, наші є американськими горожанами. Фахових людей мало; є один друкар (здається, вже виїхав), один учитель у вищій школі й був один професор при університеті, д-р Ґрановський, але він виїхав до Міннеаполіс. Однак пора приходить, що наші у Вісконсін займуть світліші посади, як це вже роблять в інших стейтах, лише до цього треба більше праці й більше витревалости.

В. Галич.

— Панно Олю, благаю вас! Без вас не можу жити!

— А коли скажу: „ні"?

— Тоді я застрілюся. В таких випадках я все так роблю.

—o—

Інвалід.

Суддя: Як ви можете впевнювати, що такий інвалід, як ваш чоловік, хотів вас побити?!

Жінка: Пане суддя, як бійка почалася, то він іще не був інвалідом!

—o—

Батько (до юнака, який хоче оженитися з його дочкою): А чи могтимете вдержувати родину?

Юнак: Певно!

Батько: Гм... призадумайтеся добре, любий пане, бо нас є сім душ!

—o—

Лікар: При вашім артретизмі мусите придержуватися строгої дієти. Лише зеленина без мяса.

Хорий: А що пан доктор запишуть мені на анемію?

Лікар: Строга дієта. Багато зеленини та дуже багато мяса.

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

ОБІЖНИК ЦЕНТРАЛІ „СОЮЗА УКРАЇНОК В АМЕРИЦІ".

Централя „Союза Українок в Америці" рішила перевести реорганізацію своєї організації, щоб оживити працю по відділах та притягнути до народної праці як найбільше число нашого жіноцтва, головно молоді.

Всі ті справи будуть основно обговорені на Конгресі, на якім будуть виголошені відповідні реферати на ріжні теми, та на якім буде присутня відома суспільна діячка і посолка, пані Мілена Рудницька, голова „Союза Українок" в ріднім краю. Щоби вже тепер оживити діяльність наших кружків, централя „Союза Українок" рішила видати обіжник, в якім предкладає кружкам програму праці на місяці лютий і березень.

Обіжник звучить ось-так:

Лютий.

1) Річниця смерти Ольги Левицької-Басараб дня 12 лютого. Перенести на найближчу неділю поминальну панахиду, перевести збірку в церкві на Медичний Фонд Союза Українок Америки та виголосити реферат про життя і діяльність О. Л. Басаробової.

2) Свято Лесі Українки. Дня 26 лютого припадає день уродин Лесі Українки, найбільшої української поетки. Треба в цім місяці влаштовувати вечірки для поглиблення знання про життя і творчість Лесі Українки. Для відсвяткovання цих свят можна набути в централі отсі матеріяли:

1) Реферат про життя і діяльність Ольги Л. Басарабової.

2) Реферат про життя і творчість Лесі Українки.

Березень.

1) Свято Тараса Шевченка.

1. Концерт.

2. Освітні вечірки, де можна прочитати деякі поезії Шевченка. Коли відділ не може цим занятися, треба постаратися, щоби зробити це разом з іншими товариствами в громаді.

2) Сходини для писання писанок. Штука писання писанок забувається. Ледви чи хто з молодших вміє писати українські писанки. Відділи повинні урядити сходини на те, щоби членів навчити цеї штуки, а тих, що вміють, заохотити, щоби цей гарний звичай не затратився.

3) Вистава і продаж писанок. Як у більших так і в менших містах старатись урядити виставу для Американців, як також продавати писанки чужинцям.

Товариства, не члени С. У. А., можуть одержати згадані реферати за посилкою $1.00 за реферат.

Всі відділи С. У. А. дістають усі реферати задармо.

У всіх справах писати на таку адресу:

Ukrainian National Women's League,
c/o H. B. Lototsky, Pres.,
203 Academy Street,
Jersey City, N. J.

Виділ „Союза Українок в Америці".

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На заграничну пропаганду.

Маючи на увазі відозву від Української Репрезентації Західної України, проголошену недавно на сторінках „Свободи", в справі підмоги американських Українців для ведення заграничної пропаганди, та вважаючи, що поміч такій акції під теперішню пору є конечно потрібна, громадяни А. Пасдавський, М. Похмурський, І. Салагуб і М. Олексів, члени Українського Хору при укр. церкві св. Юра, пішли з колядою на ту ціль.

Хочемо піднести, що жертводавці, як їм пояснено, на яку ціль збирається гроші, то поставились до цього дуже прихильно, чим очевидно дали доказ повного розуміння піддержки такої важної акції, якою для нас є тепер пропаганда української справи на міжнародному полі.

Разом заколядовано $27.50, які то гроші переслано через Обеднання на призначену ціль. Зложили слідуючі: по 2 дол.: Тенецький Олекса, Ниський Михайло, Никифорчин Михайло і Кулинич Яків; по 1.50: Панчишин Прокіп; по 1 дол.: Ізабель Хархан, Скоробогач Микола, Бобецький Іван, Солтис Іван, Божигора Василь, Розик Іван, Підлесьна Юстина, Дроздовський Андрій, Савіцький Стефан, Фурик Василь, Чайка Марія, Васильків Іван, Ниський Микола, Боднар Михайло, Ґадзюк Василь, Журавель Стефан, Рещонський Іван; по 50 цнт.: Бобецький Никифор і Тиняк Іван.

Колядники.

—o—

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Дар „Просвіті".

Українське Тов. „Січ", від. 282 У. Н. Союза, ухвалило на своїм мітинґу дати $15 як дар на Тов. „Просвіту" у Львові, котрі вислано через Обеднання.

Іван Десюк.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Жертва на Рідний Край.

Січ. ім. Д. Вітовського й Стрілецький Гурток ч. 8. влаштували представлення 13. грудня. Публика прибула численно й галя в Українськім Народнім Домі була переповнена.

Чистий прибуток в сумі 30 долярів вислано до Рідного Краю через Обеднання і призначено: на інвалідів $10; на Рідну Школу $10; на визвольну боротьбу $10.

Д. Шмаґала, фін. секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Суддя (до злодія): Ви обвинувачені в тому, що зі стриху забрали мокре біля.

Злодій: Пане судде, чи я мав підждати аж воно висохне?

—o—

— Чи ви вже давно повдовіли, пані?

— Від смерти мого чоловіка.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(50)

Вепер побачив, що лев звернув свою увагу на верхівця, підступаючи йому назустріч. Араб спинив свого коня й стояв у нерішучости. Він думав, чи лев нападе на нього, чи може перелякається його на коні й не кинеться на свою жертву. Кінь нацурив уха, вигнув коромислом шию й завмер, як укопаний, недалеко від льва. Лев також спинився й присів на задні лаби. Почалося змагання нервів. Хто видержить і кинеться втікати?

—o—

Тимнасом Вепер підкрадався з другої сторони до Араба на коні. Він рішив використати нагоду й заволодіти арабським конем. Підкравшись до самого коня, Вепер штовхнув Араба в ногу. Це було наче сигналом для льва. Він кинувся на свою жертву. Вмить Араб опинився на землі в пазурах льва, а переляканий кінь біг що було сили, тікаючи геть від льва. Та не був кінь сам і тепер. У сідлі сидів Вепер, стримуючи коня й керуючи його напрямом.

Пів години пізніше великан Тарзан нагодився недалеко місця трагедії, де згинув Араб. Нюхаючи повітря, Тарзан почув запах свіжої крови. Подався в напрямку, звідки цей запах ішов. З невеликого дерева Тарзан побачив, що лев доїдає труп людини. Володар джунглів підкрався ближче, натягнув свій лук, що було сили й випустив у звірину стрілу. Стріла глибоко впилася в тіло велитня джунглів і він закрутився, підстрибуючи з болю.

Зручний удар Тарзанової списи скінчив життя ще одного царя джунглів, велитня льва Нуми. Тарзан був переконаний, що людина, яку загриз лев, була тим, хто вкрав його дорогоцінні камені. Він сподівався знайти біля нього свої цікаві камінці. Переглянувши останки згинулої людини, а також місце довкола, Тарзан не міг знайти сліду камінців. Тепер Тарзан переконався, що він помилився. Це не той був, кого він шукав.

—o—